

УКРАЇНА

(19) UA (11) 38752 (13) A

(51) 7 G06F17/60

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ І СИСТЕМА ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ КРЕДИТНО-ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

(21) 2000095358

(22) 19.09.2000

(24) 15.05.2001

(33) UA

(46) 15.05.2001, Бюл. № 4, 2001 р.

(72) Тугушев Марат Саїтович

(73) ТУГУШЕВ МАРАТ САІТОВИЧ

(57) 1. Спосіб здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів, який включає переміщення коштів Емітента і Кредитора з використанням депозитних рахунків, випуск цінних паперів для проведення операцій за участю Кредитора, Оператора, Абонента на основі договорів між ними і з використанням Депозитарію, де Емітент, Кредитор, Оператор мають свої депозитні рахунки, який **відрізняється** тим, що Емітент після того, як розміщує цінні папери на депозитному рахунку в Депозитарії, на підставі фінансово-кредитного договору, переміщує цінні папери на депозитний рахунок Оператора в Депозитарії, Оператор відкриває в Банку, який використовується як Кредитор, свій розрахунково-кредитний рахунок, переміщає цінні папери на депозитний рахунок Банку в Депозитарії, Банк переміщає фінансові кошти на розрахунковий рахунок Оператора, Оператор переміщає отримані від Банку фінансові кошти на розрахунковий рахунок Емітента, Абонент вносить фінансові кошти в Банк, який зараховує їх на розрахунково-кредитний рахунок Оператора в Банку і видає Абоненту сертифікат, ідентифікаційний номер якому привласнює Оператор, Оператор відкриває Абоненту особовий фінансовий рахунок у складі свого розрахунково-кредитного рахунку в Банку і особовий депозитний рахунок у складі свого депозитного рахунку в Депозитарії, при настанні терміну погашення Банк переміщає цінні папери, що погашаються, на депозитний рахунок Оператора в Депозитарії, Абонент при зажаданні товару/послуги пред'являє Оператору ідентифікаційний номер сертифіката і код товару/послуги, а Емітенту - код товару/послуги, Оператор переміщає розраховану кількість цінних паперів на особовий депозитний рахунок Абонента, Емітент надає Абоненту товар/послугу, Оператор дозволяє взаємодію Абонента і Емітента відповідно до кількості цінних паперів на особовому депозитному рахунку Абонента, за станом взаємодії Оператор списує до гасіння цінні папери з особового депозитного рахунку

Абонента, по закінченні зажадання товару/послуги залишок цінних паперів, що погашаються, Оператор переміщає з особового депозитного рахунку Абонента на свій депозитний рахунок у Депозитарії, Оператор переміщає фінансові кошти за використані цінні папери з особового фінансового рахунку Абонента в Банк, причому ж цінні папери використовують цільові боргові зобов'язання, забезпечені відповідними активами Емітента.

2. Спосіб за п. 1, який **відрізняється** тим, що цінні папери у виді цільових боргових зобов'язань виконані в бездокументарному виді.

3. Спосіб за п. 1, який **відрізняється** тим, що як номінал базового активу цільових боргових зобов'язань установлена дискретна одиниця сукупності активів, що має розмірність.

4. Система для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів, що включає підсистему Емітента, підсистему Фінансового інституту, підсистему Управління кредитно-фінансовими операціями, підсистему Депозитарію, з'єднані послідовно каналами, а також підсистему Абонента і підсистему Технічного виконання, з'єднані послідовно каналами з підсистемою Управління кредитно-фінансовими операціями, яка **відрізняється** тим, що вона додатково містить підсистему Регулювання емісії цінних паперів, підсистему Прийому платежів і видачі сертифікатів, причому підсистема Регулювання емісії цінних паперів з'єднана каналами з підсистемою Емітента, підсистемою Фінансового інституту, підсистемою Управління кредитно-фінансовими операціями, підсистемою Депозитарію, відповідно, підсистема Прийому платежів і видачі сертифікатів з'єднана з підсистемою Фінансового інституту, підсистемою Управління кредитно-фінансовими операціями, підсистемою Абонента, відповідно, підсистема Емітента з'єднана додатковим каналом із підсистемою Технічного виконання, а підсистема Фінансового інституту з'єднана додатковим каналом із підсистемою Депозитарію.

5. Система за п. 4, яка **відрізняється** тим, що підсистеми Емітента, Управління кредитно-фінансовими операціями, Депозитарію, Фінансового інституту, Регулювання емісії цінних паперів виконані з можливістю ведення операцій із цінними паперами у бездокументарному виді.

6. Система за п. 4, яка **відрізняється** тим, що підсистема Емітента виконана з можливістю емісії

(19) UA (11) 38752 (13) A

цінних паперів у виді цільових боргових зобов'язань, підсистема Управління кредитно-фінансовими операціями виконана з можливістю керування операціями з цільовими паперами у виді цільових боргових зобов'язань, підсистема Фінансового інституту виконана з можливістю кредитування таких паперів.

7. Система за п. 4, яка **відрізняється** тим, що підсистема Регулювання емісії цінних паперів виконана у виді автоматизованої системи з можливістю

автоматичного розрахунку прибутковості по цільових боргових зобов'язаннях для кожного об'єкта системи.

8. Система за п. 4, яка **відрізняється** тим, що підсистема Емітента виконана у виді принаймні одного телекомунікаційного підприємства, а підсистема Технічного виконання виконана у виді принаймні одного прикінцевого телекомунікаційного пристрою.

Винахід відноситься до систем і способів обчислювань і оброблення даних, спеціально призначених для специфічних кредитно-фінансових операцій у виді обігу цільових цінних паперів, наприклад, у виді цільових боргових зобов'язань в галузі продажу товарів і надання послуг, наприклад, телекомунікаційних.

З існуючого рівня техніки відомі різноманітні способи здійснення кредитно-фінансових операцій і системи для їхньої реалізації.

Відомий спосіб і система для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів (див. патент США № 5765141, НКІ 705-14, 1998 р.).

Спосіб, що захищається патентом, полягає в тому, що Абонент (споживач) інвестує Емітента і одержує сертифікат на суму інвестицій. Цей сертифікат згодом може бути обмінаний Абонентом або на акції Емітента, або на запропонований Емітентом товар.

Система, що реалізує спосіб по патенту, виконана у виді принаймні одного комп'ютерного пристрою, що виконує функцію підсистеми Управління кредитно-фінансовими операціями.

Відомий спосіб є низькоефективним, поперше, через великі матеріальні витрати Емітента на випуск і технічну підтримку сертифікатів, що не пов'язані з прямою діяльністю Емітента, а подруге, через низьку його безпеку для Абонента, що інвестує Емітента без очевидних гарантій одержання прибутку і захисту інвестицій, і, нарешті, через його низьку швидкість. Обумовлено це структурою системи, що реалізує спосіб, якій властиві всі зазначені недоліки.

Найбільш близьким по технічній суті та результату, що досягається, до способу, є спосіб для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів (див. п. РФ № 2145438, МКл.⁷ G06F 17/60, заявл. 29.01.99, опубл. 10.02.2000 г.).

Відомий спосіб здійснення кредитно-фінансових операцій із цінними паперами включає переміщення коштів Емітента і Кредитора з використанням депозитних рахунків, випуск цінних паперів для проведення операцій за участю Кредитора, Оператора, Абонента на основі договорів між ними і з використанням Депозитарію, де Емітент, Кредитор, Оператор мають свої депозитні рахунки.

У відомому способі кредитно-фінансові операції здійснюються із використанням цінних паперів у виді Подвійних Складських Свідоцтв.

Відомий спосіб здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів складається в наступному: переміщують кошти

Кредитора і Емітента з використанням депозитних рахунків, причому спочатку розміщують товар і/або майно Емітента на Товарному складі, оцінюють розміщений на збереження товар і/або майно, видають Емітенту страховий контракт на розміщений на збереження товар і/або майно, випускають на Товарному складі цінні папери - Подвійні Складські Свідоцтва, що складаються зі складської і заставної частин, передають їх Емітенту, вибирають Кредитора за допомогою маркетингової програми Оператора, оформляють контракти між Емітентом, Кредитором і Оператором, розміщують обидві частини Подвійних Складських Свідоцтв (складську і заставну) Емітента у Депозитарії на депозитному рахунку Оператора, переміщують із депозитного рахунку Оператора на депозитний рахунок Кредитора заставну частину Подвійних Складських Свідоцтв, переміщують фінансові кошти Кредитора на розрахунковий рахунок Оператора, а потім переміщують частину фінансових коштів, що надійшли від Кредитора, з розрахункового рахунку Оператора на рахунок Емітента, розміщують складську частину Подвійних Складських Свідоцтв від Оператора на торгах фондових бірж, реєструють на Біржі угоду купівлі-продажу складської частини Подвійних Складських Свідоцтв між Оператором і Абонентом, переміщують фінансові кошти від продажу складської частини Подвійних Складських Свідоцтв з розрахункового рахунку Абонента на розрахунковий рахунок Оператора, переміщують фінансові кошти, що надійшли, з розрахункового рахунку Оператора на розрахунковий рахунок Кредитора, переміщують складську частину Подвійних Складських Свідоцтв з депозитного рахунку Оператора на депозитний рахунок Абонента і переміщують заставну частину Подвійних Складських Свідоцтв з депозитного рахунку Кредитора на депозитний рахунок Абонента.

У даному способі Емітент і Оператор можуть оформити свої договірні відношення у виді договору Селенга - обмеженого часу права використання.

Подвійні Складські Свідоцтва відносяться до товаророзпоряджувальних документів і є неемісійними цінними паперами, що видаються товарним складом у підтвердження факту прийняття товару на збереження.

Як цінні папери, складські свідоцтва засвідчують визначені майнові права, пов'язані зі збереженням речей і з заставою речей. Емітент розміщає на товарному складі приналежне йому майно. Товарний склад - організація, що здійснює в якості підприємницької діяльності збереження товарів і надає пов'язані зі збереженням послуги,

видає в підтвердження прийняття на збереження Подвійне Складське Свідоцтво. Подвійне Складське Свідоцтво складається з двох частин - складського свідоцтва і заставного свідоцтва (варранта), кожна з яких є цінним папером.

Відомий спосіб є низькоефективним, що обумовлено його низькою безпекою і швидкодією.

Безпека способу визначається фінансовими ризиками повернення витрачених коштів. Послідовність дій у відомому способі свідомо визначає ризик, який полягає в тому, що покриття здійснених витрат залежить від неконкретно визначених дій у майбутньому, таких, як пошук Кредитора, визначення Абонента в результаті торгів на біржі. Крім того, навіть договори, відповідно до міжнародних стандартів, не є абсолютними і визначають для сторін можливість відмови від виконання по визначених причинах, наприклад форс-мажорних. Для Абонента ризик пов'язаний із тим, що цінні папери, які визначають товар Емітента, гасить інша юридична особа - Товарний склад, тобто відсутня пряма відповідальність Емітента і Оператора перед Абонентом.

У відомому способі відсутня автоматизація процесу обігу цінних паперів, а дії по переміщенню цінних паперів залежать від суб'єктивних факторів неавтоматизованих взаємних дій відповідальних осіб Емітента, Кредитора, Оператора, Абонента, пов'язаних з їхніми правами, наприклад, правом підпису.

Спосіб характеризується також тривалим обігом матеріальних засобів і фінансових коштів, що пов'язано з переміщенням товару, пошуком Кредитора, Абонента, оформленням контрактів, роботою Біржі, переміщенням фінансових коштів від Абонента Кредитору через Оператора.

Найбільш близьким по технічній суті і результату, що досягається, до системи, є система для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів (див. п. РФ № 2145438, М.Кл. G06F 17/60, заявл. 29.01.99, опубл. 10.02.2000 г.).

Відома система для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів включає підсистему Емітента, підсистему Фінансового інституту, підсистему Управління кредитно-фінансовими операціями, підсистему Депозитарію, з'єднані послідовно каналами, а також підсистему Абонента і підсистему Технічного виконання, з'єднані послідовно каналами з підсистемою Управління кредитно-фінансовими операціями.

Відома система містить також підсистему Товарного складу, підсистему Страхування товару і/або майна, підсистему Кредитування, підсистему ведення реєстру Подвійних Складських Свідоцтв.

У відомій системі крім зазначених зв'язків між підсистемами існують також такі з'єднання каналами зв'язку: підсистеми Емітента з підсистемою Товарного складу, підсистемою Страхування товару і/або майна, підсистемою Управління кредитно-фінансовими операціями і підсистемою Депозитарію, відповідно; підсистеми Управління кредитно-фінансовими операціями із підсистемою Кредитування, підсистемою ведення реєстру Подвійних Складських Свідоцтв, відповідно; підсистеми Товарного складу з підсистемою ведення

реєстру Подвійних Складських Свідоцтв; підсистеми Кредитування із підсистемою Депозитарію і підсистемою Фінансового інституту, відповідно; підсистеми Абонента з підсистемою Депозитарію і підсистемою Фінансового інституту, відповідно.

У відомій системі підсистема Емітента виконана з можливістю керування розміщенням товару і/або майна, підсистема Управління кредитно-фінансовими операціями виконана з можливістю керування кредитно-фінансовими операціями з використанням цінних паперів у виді Подвійних Складських Свідоцтв. Крім того, підсистема Депозитарію складається з блоків депозитних рахунків Емітента, Кредитора, Оператора й Абонента.

Підсистема Фінансового інституту складається з блоків розрахункових рахунків Емітента, Кредитора, Оператора й Абонента.

Підсистема Технічного виконання виконана у виді автоматизованої системи біржових торгів.

Підсистема Управління кредитно-фінансовими операціями розміщена в системі Оператора, що забезпечує і контролює операції з Подвійними Складськими Свідоцтвами.

Відома система має низьку ефективність через низьку швидкодію, відсутність безпеки кредитно-фінансових операцій і великі фінансові витрати на реалізацію способу з її використанням.

Відсутність безпеки обумовлена тим, що підсистема Абонента, що забезпечує повернення коштів Кредитору, не пов'язана з підсистемою Кредитора, а кредитно-фінансові операції замкнені на підсистемі Управління кредитно-фінансовими операціями.

У відомій системі відсутній автоматичний зв'язок між підсистемами, що забезпечують кредитно-фінансові операції з використанням цінних паперів між Емітентом, Оператором, Кредитором і Абонентом. Система характеризується низькою швидкодією, обумовленою наявністю підсистем Товарного складу, Страхування, веденням реєстру Подвійних Складських Свідоцтв, які не пов'язані з підсистемою Управління кредитно-фінансовими операціями. Крім того, швидкодія системи обмежена наявністю зв'язків між підсистемами Управління кредитно-фінансовими операціями, Кредитування і Абонента через підсистему Фінансового інституту, що уповільнює переміщення фінансових коштів.

У відомій системі автоматизовані окремо тільки її частини - підсистема Технічного виконання, підсистема Управління кредитно-фінансовими операціями, які виконані у виді комп'ютерних пристроїв, а підсистеми, що виконують такі операції, як укладення договорів, переміщення цінних паперів не автоматизовані, не автоматизована також взаємодія між підсистемами.

Недоліки, властиві відомій системі, призводять до необґрунтовано великих матеріальних витрат учасників операцій. Це витрати Емітента на переміщення продукції на Товарний склад і Страхування, не пов'язані напрямки зі збутом продукції; витрати на маркетингові дослідження з пошуку Кредитора; комісійні витрати при організації продажу, що в результаті підвищує вартість продукції і знижує швидкодію кредитно-фінансових операцій.

Система не забезпечує інвестування і кредитування Емітента.

Крім того, відоме технічне рішення не може бути використано підприємством, що надає послуги, подібні послугам зв'язку, і тими, що виробляють продукцію, термін збереження якої обмежений. Абонент, як основний інвестор, не має прямої зацікавленості для передоплати продукції – основного показника інвестицій.

Досягненню необхідного технічного результату в приведеному прототипі перешкоджає недостатня оптимізація фінансового процесу через вузьку функціональну і технічну спрямованість відомих спобу і системи, яка його реалізує, і пов'язані з цим витрати матеріальних ресурсів, а також недостатня швидкодія системи, обумовлена власне самою її структурою.

В основу винаходу поставлена задача удосконалення способу для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів шляхом введення нових операцій, їхньої нової послідовності і нових умов виконання, чим забезпечується оптимізація кредитно-фінансового процесу і підвищується його швидкодія, а також цілком автоматизується процес обігу цінних паперів, і за рахунок цього підвищується безпека інвестування і кредитування, економляться матеріальні ресурси й у цілому підвищується ефективність кредитно-фінансового процесу.

В основу винаходу поставлена також задача удосконалення системи для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів шляхом введення нових підсистем і зміни зв'язків між ними, що забезпечує одночасно оптимізацію кредитно-фінансового процесу, підвищення швидкодії системи кредитно-фінансових операцій, автоматизацію процесу обігу цінних паперів і, за рахунок цього, підвищується ефективність кредитно-фінансового процесу, його надійність і безпека для Кредитора і Абонента й у цілому підвищується ефективність системи.

Поставлена задача вирішується тим, що у відомому способі для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів, що включає переміщення коштів Емітента і Кредитора з використанням депозитних рахунків, випуск цінних паперів для проведення операцій за участю Кредитора, Оператора, Абонента на основі договорів між ними і з використанням Депозитарію, де Емітент, Кредитор, Оператор мають свої депозитні рахунки, новим, відповідно до винаходу, є те, що Емітент після того, як розміщає цінні папери на депозитному рахунку в Депозитарії, на підставі фінансово-кредитного договору переміщає цінні папери на депозитний рахунок Оператора в Депозитарії, Оператор відкриває в Банку, що використовується як Кредитор, свій розрахунково-кредитний рахунок, переміщає цінні папери на депозитний рахунок Банку в Депозитарії, Банк переміщає фінансові кошти на розрахунковий рахунок Оператора, Оператор переміщає отримані від Банку фінансові кошти на розрахунковий рахунок Емітента, Абонент вносить фінансові кошти в Банк, який зараховує їх на розрахунково-кредитний рахунок Оператора в Банку і видає Абоненту сертифікат, ідентифікаційний номер якому привласнює Оператор, Оператор відкриває Абоненту особовий фінансовий рахунок у складі свого розрахунково-кредитного рахунку в Банку й

особовий депозитний рахунок у складі свого депозитного рахунку в Депозитарії, при настанні терміну погашення, Банк переміщає цінні папери, що погашаються, на депозитний рахунок Оператора в Депозитарії, Абонент при закладанні товару/послуги пред'являє Оператору ідентифікаційний номер сертифіката і код товару/послуги, а Емітенту - код товару/послуги, Оператор переміщає розраховану кількість цінних паперів на особовий депозитний рахунок Абонента, Емітент надає Абоненту товар/послугу, Оператор дозволяє взаємодію Абонента і Емітента відповідно до кількості цінних паперів на особовому депозитному рахунку Абонента, за станом взаємодії Оператор списує до гасіння цінні папери з особового депозитного рахунку Абонента, по закінченні закладання товару/послуги залишок цінних паперів, що погашаються, Оператор переміщає з особового депозитного рахунку Абонента на свій депозитний рахунок у Депозитарії, Оператор переміщає фінансові кошти за використані цінні папери з особового фінансового рахунку Абонента в Банк. Причому, як цінні папери використовують цільові боргові зобов'язання, забезпечені відповідними активами Емітента, а Емітент проводить емісію цінних паперів у виді цільових боргових зобов'язань, забезпечених його відповідними активами.

Крім того, у даному способі цінні папери у виді цільових боргових зобов'язань можуть бути виконані в бездокументарному виді.

Крім того, як номінал базового активу цільового боргового зобов'язання може використовуватися дискретна одиниця сукупності активів, що має розмірність. Це, наприклад, для телекомунікаційних послуг - одна хвилина місцевого з'єднання, одна хвилина міжміського/міжнародного з'єднання відповідного напрямку, одна хвилина Інтернет, одне повідомлення електронної пошти, один кіло/мега/гіга-байт інформації.

Відповідно до визначення цінні папери - це грошові документи, що надають права на одержання прибутку при дотриманні умов, обговорених цінними паперами, і визначають відношення позики, взаємовідносини між суб'єктом, що випускає цінні папери, і їх власником. Цінні папери можуть бути використані для розрахунків і як застава для забезпечення платежів і кредитів.

Боргові зобов'язання - це цінні папери, що засвідчують відношення позики між їхніми власниками й Емітентом на обговорених умовах. Відповідно до міжнародного стандарту класифікації фінансових інструментів боргові зобов'язання з терміном погашення до 1 року називаються комерційними паперами, а з терміном погашення понад 1 рік - облігаціями.

Поставлена задача вирішується також тим, що у відомій системі для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів, що включає підсистему Емітента, підсистему Фінансового інституту, підсистему Управління кредитно-фінансовими операціями, підсистему Депозитарію, з'єднані послідовно каналами, а також підсистему Абонента і підсистему Технічного виконання, з'єднані послідовно каналами з підсистемою Управління кредитно-фінансовими операціями, новим, відповідно до винаходу, є те, що вона додатково містить підсистему Регулюван-

ня емісії цінних паперів, підсистему Прийому платежів і видачі сертифікатів, причому, підсистема Регулювання емісії цінних паперів з'єднана каналами з підсистемою Емітента, підсистемою Фінансового інституту, підсистемою Управління кредитно-фінансовими операціями, підсистемою Депозитарію, відповідно, підсистема Прийому платежів і видачі сертифікатів з'єднана з підсистемою Фінансового інституту, підсистемою Управління кредитно-фінансовими операціями, підсистемою Абонента, відповідно, підсистема Емітента з'єднана додатковим каналом із підсистемою Технічного виконання, а підсистема Фінансового інституту з'єднана додатковим каналом із підсистемою Депозитарію.

Крім того, підсистеми Емітента, Управління кредитно-фінансовими операціями, Депозитарію, Фінансового інституту, Регулювання емісії цінних паперів можуть бути виконані з можливістю ведення операцій із цінними паперами у бездокументарному виді.

Крім того, підсистема Емітента може бути виконана з можливістю емісії цінних паперів у виді цільових боргових зобов'язань, підсистема Управління кредитно-фінансовими операціями виконана з можливістю керування операціями з цільовими паперами у виді цільових боргових зобов'язань, підсистема Фінансового інституту виконана з можливістю кредитування таких паперів.

Крім того, підсистема Регулювання емісії цінних паперів може бути виконана у виді автоматизованої системи з можливістю автоматичного розрахунку прибутковості по цінних паперах - цільовим борговим зобов'язанням - для кожного об'єкта системи. Підсистема Регулювання емісії цінних паперів технічно виконана у виді комп'ютерної робочої станції з відповідним програмним забезпеченням, що дозволяє оптимально розраховувати емісію цінних паперів на підставі вихідних маркетингових даних, та з можливістю підготування і супроводження фінансово-кредитних договорів.

Крім того, підсистема Емітента може бути виконана у виді принаймні одного телекомунікаційного підприємства, а підсистема Технічного виконання може бути виконана у виді принаймні одного прикінцевого телекомунікаційного пристрою.

Підсистема Емітента може бути виконана як підприємство, наприклад, підприємство зв'язку, що містить у організаційній структурі службу маркетингу, яка працює з цінними паперами - цільовими борговими зобов'язаннями.

Підсистема Управління кредитно-фінансовими операціями технічно може бути виконана у виді комп'ютерної робочої станції з відповідним програмним забезпеченням.

Підсистема Технічного виконання може бути виконана з можливістю передачі ідентифікаційного номера і коду товару/послуги підсистемам Управління кредитно-фінансовими операціями і Емітента та надання відповідного товару/послуги.

Підсистема Прийому платежів і видачі сертифікатів може бути виконана у виді розподілених робочих місць операторів підсистеми Фінансового інституту. Одним з окремих випадків її виконання є система прийому комунальних платежів відділеннями і філіями Ощадбанку на базі автоматизованих робочих місць, що мають зв'язок із підсисте-

мою Управління кредитно-фінансовими операціями. Сертифікат може видаватися на паперовому носії або, коли він являє собою електронну пластикову картку, генеруватися. Оптимальною формою сертифіката є генерація його в електронному вигляді і організація ідентифікації його номера при наданні послуг у підсистемі Технічного виконання.

Нові ознаки способу здійснення кредитно-фінансових операцій і системи, яка його реалізує, у сукупності з відомими ознаками цих об'єктів забезпечують нові технічні властивості об'єктів і, як наслідок цих властивостей, забезпечується новий необхідний технічний результат.

Причинно-наслідковий зв'язок між сукупністю ознак способу, і технічним результатом, що досягається, пояснюється таким.

Кредитно-фінансові операції з цінними паперами в способі, виконують таким чином, що здійснюється інформаційний зворотній зв'язок між учасниками процесу, що впливає, у першу чергу, на безпеку. Так Емітент проводить емісію цінних паперів на основі даних, що надходять від Банку і від Оператора, тобто на основі даних про грошові кошти, що надходять від Абонента, і даних про гасіння цінних паперів. Тому обсяг операцій емісії і гасіння цінних паперів відповідає коштам, що надходять від Абонента на розрахунково-кредитний рахунок Оператора в Банку, що є гарантією для повернення Банком кредитів, що видаються. Абонент вносить кошти не Емітенту, а Оператору, тобто структурі, з якою Емітент повинний розраховуватися, забезпечивши Абоненту відповідну послугу. При цьому наявність особових рахунків дозволяє Абоненту контролювати безпеку своїх коштів. Таким чином, забезпечується безпека інвестиційного процесу для всіх його учасників.

У способі, номінал базового активу цінних паперів відповідає коду товару/послуги. Абонент при зажаданні товару/послуги вказує Оператору код відповідного товару/послуги і номер сертифіката, відповідно до котрого Оператор може розраховувати потенційну кількість цінних паперів, якими Абонент може скористатися. Наявність у керуванні Оператора особових рахунків Абонента дозволяє проводити переміщення цінних паперів і фінансових коштів тільки засобами Оператора, що очевидно автоматизує процес обігу цінних паперів.

Те, що спосіб, забезпечує реалізацію замкнутого циклу регульованого кредитно-фінансового процесу за участю Емітента, Оператора, Банку, Абонента, а також автоматизація обігу цінних паперів підвищує швидкість операцій, які проводять.

Причинно-наслідковий зв'язок між сукупністю ознак системи, і технічним результатом, що досягається, пояснюється таким.

Безпека системи для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів у виді цільових боргових зобов'язань забезпечується наявністю підсистеми Регулювання емісії цінних паперів, яка пов'язана з підсистемами Фінансового інституту, Управління кредитно-фінансовими операціями, Емітента та Депозитарію, і завдяки цьому забезпечує узгодження обсягів емісії і кредитів. Крім того, наявність підсистеми Прийому платежів і видачі сертифікатів гарантує, що фінансові кошти Абонента, який забезпечує повернення кредитних коштів, уже знаходяться у підси-

стемі Фінансового інституту, який і кредитує Емітента. Крім того, наявність зв'язку між підсистемою Технічного виконання, яка здійснює продаж товарів/послуг, і підсистемою Емітента гарантує відповідальність Емітента перед Абонентом і, відповідно, безпеку підсистеми Абонента.

Автоматизацію процесу обігу цінних паперів у системі, забезпечує підсистема Прийому платежів і видачі сертифікатів, пов'язана каналом зв'язку з підсистемою Управління кредитно-фінансовими операціями, через яку, відповідно до винаходу, Оператор привласнює сертифікату ідентифікаційний номер, що гарантує Абоненту надання товару/послуг через підсистему Технічного виконання, яка забезпечує надання товару/послуг на пред'явника, тобто без договору. Надання сертифіката із ідентифікаційним номером є підставою для Оператора підсистеми Управління кредитно-фінансовими операціями автоматично здійснювати операції з особовими рахунками Абонента без додаткового узгодження з Абонентом.

Наявність у системі, підсистеми Регулювання емісії цінних паперів, з'єднаної таким чином, що забезпечується замкнений, тобто оптимальний кредитно-фінансовий процес із використанням цінних паперів, а також наявність підсистеми Прийому платежів і видачі сертифікатів і зв'язки її з іншими підсистемами забезпечують автоматизацію обігу цінних паперів, підвищують швидкість системи.

Підсистема Управління кредитно-фінансовими операціями виконана з технічною можливістю обслуговування максимально можливої кількості Емітентів.

При цьому вона виконана з можливістю проведення кредитно-фінансових операцій, пов'язаних із цінними паперами, на ринку цінних паперів.

Підсистема Управління кредитно-фінансовими операціями виконана з можливістю багатократного присвоєння ідентифікаційних номерів сертифікатів і нанесення їх на один і той самий електронний носій.

Підсистеми Емітента і Управління кредитно-фінансовими операціями виконані таким чином, що Емітент може доручати Оператору встановлювати прибутковість цінних паперів при розміщенні відповідного їх випуску.

Винахід пояснюється кресленням, де функціонально зображена система для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів.

Система для здійснення кредитно-фінансових операцій із використанням цінних паперів (фіг. 1) включає підсистему 1 Емітента, підсистему 2 Фінансового інституту, підсистему 3 Управління кредитно-фінансовими операціями, підсистему 4 Депозитарію, а також підсистему 5 Технічного виконання, підсистему 6 Абонента, підсистему 7 Регулювання емісії цінних паперів, підсистему 8 Прийому платежів і видачі сертифікатів. При цьому підсистема 1 Емітента, підсистема 2 Фінансового інституту, підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями і підсистема 4 Депозитарію з'єднані послідовно каналами. Підсистема 5 Технічного виконання, що здійснює надання товарів/послуг, підсистема 6 Абонента з'єднані послі-

довно каналами з підсистемою 3 Управління кредитно-фінансовими операціями.

Підсистема 7 Регулювання емісії цінних паперів з'єднана каналами з підсистемою 1 Емітента, підсистемою 2 Фінансового інституту, підсистемою 3 Управління кредитно-фінансовими операціями, підсистемою 4 Депозитарію, відповідно, підсистема 8 Прийому платежів і видачі сертифікатів з'єднана з підсистемою 2 Фінансового інституту, підсистемою 3 Управління кредитно-фінансовими операціями, підсистемою 6 Абонента, відповідно, підсистема 1 Емітента з'єднана додатковим каналом із підсистемою 5 Технічного виконання (надання товарів/послуг), а підсистема 2 Фінансового інституту з'єднана додатковим каналом із підсистемою 4 Депозитарію.

Функціонування системи для здійснення кредитно-фінансових операцій ілюструється на прикладі реалізації способу здійснення кредитно-фінансових операцій.

Попередньо Емітент (підсистема 1 Емітента) на підставі маркетингових досліджень проводить емісію цінних паперів у виді цільових боргових зобов'язань, забезпечених відповідними активами Емітента, і через підсистему 7 Регулювання емісії цінних паперів розміщає цінні папери на депозитному рахунку в Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію), вибирає Оператора для операцій з цінними паперами (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) і на підставі фінансово-кредитного договору переміщає цінні папери на депозитний рахунок Оператора (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) в Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію). Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) обирає Банк для розрахунково-кредитних операцій (підсистема 2 Фінансового інституту), де відкриває розрахунково-кредитний рахунок, на підставі договору переміщає цінні папери на депозитний рахунок Банку в Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію). Банк (підсистема 2 Фінансового інституту) переміщає фінансові кошти на розрахунково-кредитний рахунок Оператора (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями). Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) переміщає отримані від Банку (підсистема 2 Фінансового інституту) фінансові кошти на розрахунковий рахунок Емітента (підсистема 1 Емітента). Абонент (підсистема 6 Абонента) вносить фінансові кошти в Банк (підсистема 2 Фінансового інституту), який зараховує внесені Абонентом (підсистема 6 Абонента) фінансові кошти на розрахунково-кредитний рахунок Оператора (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) у Банку (підсистема 2 Фінансового інституту) і видає Абоненту (підсистема 6 Абонента) сертифікат через підсистему 8 Прийому платежів і видачі сертифікатів, ідентифікаційний номер якому привласнює Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями). Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) відкриває Абоненту (підсистема 6 Абонента) особовий фінансовий рахунок у складі свого розрахунково-кредитного рахунку в Банку (підсистема 2 Фінансового інституту) і особовий депозитний рахунок у складі свого

депозитного рахунку в Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію).

При настанні терміну погашення, Банк (підсистема 2 Фінансового інституту) переміщає цінні папери, що погашаються, на депозитний рахунок Оператора (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) у Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію).

Абонент (підсистема 6 Абонента) при зажаданні товару/послуги через підсистему 5 Технічного виконання, пов'язану з Оператором (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) і Емітентом (підсистема 1 Емітента) пред'являє Оператору (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) ідентифікаційний номер сертифіката і код товару/послуги, а Емітенту (підсистема 1 Емітента) - код товару/послуги.

Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) переміщає розраховану кількість цінних паперів на особовий депозитний рахунок Абонента (підсистема 4 Депозитарію), Емітент (підсистема 1 Емітента) надає Абоненту (підсистема 6 Абонента) товар/послугу. Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) через підсистему 5 Технічного виконання дозволяє взаємодію Абонента (підсистема 6 Абонента) і Емітента (підсистема 1 Емітента) відповідно до кількості цінних паперів на особовому депозитному рахунку Абонента (підсистема 4 Депозитарію).

За станом взаємодії Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) списує до гасіння цінні папери з особового депозитного рахунку Абонента (підсистема 4 Депозитарію).

По закінченні зажадання товару/послуги залишок цінних паперів, що погашаються, Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) переміщає з особового депозитного рахунку Абонента на свій депозитний рахунок у Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію).

Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) переміщає фінансові кошти за використані цінні папери з особового фінансового рахунку Абонента у Банк (підсистема 2 Фінансового інституту).

Цінні папери у виді цільових боргових зобов'язань і операції з ними можуть бути виконані в бездокументарном виді.

При організації продажу товарів/послуг як номінал базового активу (цільових боргових зобов'язань) може бути використана дискретна одиниця товару /послуги, що має розмірність часу, ваги, відстані, площі, обсягу, наприклад, одна хвилина місцевого з'єднання, одна хвилина міжміського/міжнародного з'єднання відповідного напрямку, одна хвилина Інтернет, одне повідомлення електронної пошти, один кіло/мега/гігабайт інформації, одиниця товару, один номінал ваги, наприклад, кілограм, дискрет відстані, наприклад, один кілометр.

Робота Системи для здійснення кредитно-фінансових операцій ілюструється далі на конкретному прикладі реалізації способу, що заявляється, при організації надання телекомунікаційних послуг.

Зважаючи на те, що таксофонна служба надає послуги без договору і знеособлено на пред'явника, тобто при відсутності певності в конкретизації суб'єктів цивільних взаємовідносин, надається можливість організувати надання послуг зв'язку як інвестування абонентом грошей у підприємство зв'язку шляхом придбання цінного паперу у виді цільового боргового зобов'язання. Таким чином, передоплата, зроблена Абонентом, є інвестиція через цінний папір, який гаситься, при наданні послуги зв'язку.

Емітент - підприємство зв'язку, провайдер Інтернет послуг (підсистема 1 Емітента), проводить емісію цільових боргових зобов'язань з умовою погашення послугою зв'язку. Обсяг емісії визначається на підставі маркетингових досліджень у підсистемі 7 Регулювання емісії цінних паперів, відповідно до даних, одержуваних від Оператора (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) і Банку (підсистема 2 Фінансового інституту). Далі Емітент (підсистема 1 Емітента) розміщає цінні папери на своєму депозитному рахунку в Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію). Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями), попередньо обраний Емітентом (підсистема 1 Емітента), на підставі договору проводить операції з цінними паперами Емітента (підсистема 1 Емітента). Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) відкриває розрахунково-кредитний рахунок у попередньо обраному Банку (підсистема 2 Фінансового інституту) і депозитний рахунок у депозитарії (підсистема 4 Депозитарію). При цьому, Банк (підсистема 2 Фінансового інституту) є інвестором/кредитором за своєю специфікою, тому що кредитування Емітента провадиться під активи грошових коштів, що надходять, від вторинних інвесторів/Абонентів, якими можуть бути як професійні учасники фондового ринку, так і непрофесійні, якими є користувачі послуг зв'язку. Проте, і ті й інші мають рівні права на інвестування й одержання прибутку. Банк (підсистема 2 Фінансового інституту) відкриває депозитний рахунок у Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію).

Інвестиція/кредитування здійснюється таким чином. Емітент (підсистема 1 Емітента) переміщає цінні папери зі свого депозитного рахунку на депозитний рахунок Оператора (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями). Той, у свою чергу, переміщає цінні папери на депозитний рахунок Банку (підсистема 2 Фінансового інституту) як гарантію погашення кредиту. Банк (підсистема 2 Фінансового інституту) переміщає кошти на розрахунково-кредитний рахунок Оператора (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями), що переміщає кошти на розрахунковий рахунок Емітента (підсистема 1 Емітента) через підсистему 2 Фінансового інституту. Всі операції проводяться на підставі фінансово-кредитних договорів між сторонами.

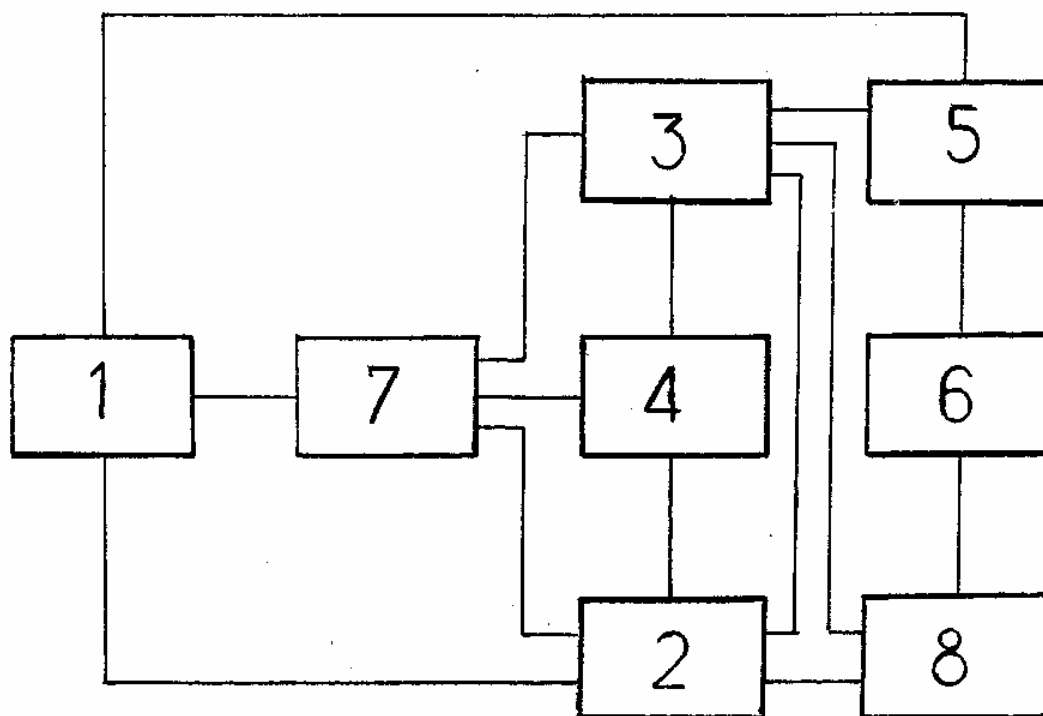
При настанні терміну гасіння, Банк (підсистема 2 Фінансового інституту) переміщає цінні папери зі свого депозитного рахунку на депозитний рахунок Оператора (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) у Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію).

Абонент (підсистема 6 Абонента) вносить кошти в Банк (підсистема 2 Фінансового інституту) через підсистему 8 Прийому платежів і видачі сертифікатів, замість одержуючи сертифікат із правом на послугу, ідентифікаційний номер якому привласнює Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) по факту зарахування коштів на його розрахунково-кредитний рахунок у Банку (підсистема 2 Фінансового інституту). Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) відкриває Абоненту особовий фінансовий рахунок, який відповідає номеру сертифіката і входить у консолідований розрахунково-кредитний рахунок Оператора (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) у Банку (підсистема 2 Фінансового інституту). При цьому, Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) відкриває також особовий депозитний рахунок Абоненту, що відповідає тому ж номеру сертифіката і входить у консолідований депозитний рахунок Оператора в Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію).

Сертифікат може бути виконаний будь-яким відомим способом, наприклад на паперовому носії, проте оптимальним є виконання його у виді електронної пластикової картки, із нанесеними на ній будь-яким відомим способом, номерами. Присвоєння номерів здійснюється так, що будь-які дії Абонента (підсистема 6 Абонента) із картою або з номером зберігають за ним номер особового фінансового і депозитного рахунків (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями).

Погашення проводиться по факту користування послугами зв'язку. Абонент (підсистема 6 Абонента), що вирішив скористатися, наприклад, таксофоном (підсистема 5 Технічного виконання), вставляє картку (сертифікат) у зчитувач номера картки, розташований у таксофоні, який через відповідні технічні засоби (підсистема 5 Технічного виконання) також з'єднаний з Оператором (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) і починає набір номера. Тому що номери в телефонії улаштовані так, що спочатку набирається код напрямку, а потім номер Абонента, що вибирається, то технічно Абонент (підсистема 6

Абонента) спочатку набуває відповідних цінних паперів, а потім Емітент (підсистема 1 Емітента) їх гасить, надаючи Абоненту (підсистема 6 Абонента) послугу зв'язку, що відповідає цінним паперам. При цьому Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) ідентифікує Абонента (підсистема 6 Абонента) за номером картки (сертифіката) і кодом запитуваної послуги зв'язку, і за станом особового фінансового рахунку визначає кількість відповідних цінних паперів, якими Абонент (підсистема 6 Абонента) може скористатися. Далі Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) переміщає відповідні цінні папери на особовий депозитний рахунок Абонента (підсистема 4 Депозитарію). При цьому, Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) через відповідні технічні засоби (підсистема 5 Технічного виконання) дозволяє з'єднання Абонента (підсистема 6 Абонента) і Емітента (підсистема 1 Емітента) відповідно до наявності цінних паперів на особовому депозитному рахунку Абонента (підсистема 4 Депозитарію). По закінченні зв'язку проводиться розрахунок. Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) переміщає кошти за використані цінні папери з свого розрахунково-кредитного рахунку в Банку в Банк (підсистема 2 Фінансового інституту) у рахунок погашення кредиту, а використані цінні папери списуються в рахунок погашення. Відповідно проходить списання коштів з особового фінансового рахунку Абонента (підсистема 2 Фінансового інституту). Залишок цінних паперів, що погашаються, повертається з особового депозитного рахунку Абонента (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) на депозитний рахунок Оператора у Депозитарії (підсистема 4 Депозитарію). По закінченні гасіння відповідного випуску цінних паперів Емітент (підсистема 1 Емітента), Оператор (підсистема 3 Управління кредитно-фінансовими операціями) і Банк (підсистема 2 Фінансового інституту) складають звіт про емісію/гасінні, який є вихідними даними для маркетингових служб сторін і підсистеми 4 Регулювання емісії цінних паперів.

Фіг.

ДП "Український інститут промислової власності" (Укрпатент)
 Україна, 01133, Київ-133, бульв. Лесі Українки, 26
 (044) 295-81-42, 295-61-97

Підписано до друку _____ 2001 р. Формат 60x84 1/8.
 Обсяг _____ обл.-вид. арк. Тираж 50 прим. Зам. _____

УкрІНТЕІ, 03680, Київ-39 МСП, вул. Горького, 180.
 (044) 268-25-22
